

PATVIRTINTA:

Skuodo Bartuvos progimnazijos direktoriaus

(dokumento sudarytojo pavadinimas)

2024m. vasario 28d. įsakymu Nr. 41-20

(data, dokumento rūšies pavadinimas)

DIRBANČIO PRIE MEDIENOS OBLIAVIMO STAKLIŲ

(darbuotojo profesijos pavadinimas)

DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 12**I. BENDROJI DALIS**

- 1.1. Dirbti prie medienos obliavimo staklių leidžiama asmenims ne jaunesniems kaip 18 metų amžiaus, pasitikrinusiems sveikatą, turintiems specialųjį profesinį pasiruošimą, išklausiusiems įvadinį saugos ir sveikatos, gaisrinės saugos, saugos ir sveikatos, gaisrinės saugos darbo vietoje instruktavimus.
- 1.2. Darbuotojai periodiškai instruktuojami pagal įstaigoje nustatytą instruktavimo tvarką.
- 1.3. Papildomai darbuotojai darbo vietoje instruktuojami atsiradus naujiems arba pasikeitus darbo aplinkos rizikos veiksniams, keliantiems pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, perkėlus darbuotoją į kitą darbą arba pakeitus darbo vietą, technologinį procesą, darbo organizavimą, pakeitus arba modernizavus darbo priemones, pradedant naudoti naujas pavojingas ar kenksmingas medžiagas.
- 1.4. Darbuotojui draudžiama ateiti į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, naudoti narkotines bei toksines medžiagas.
- 1.5. Draudžiama atsinešti į įstaigos teritoriją, darbo vietą alkoholinius gėrimus, narkotines, chemines, sprogstamąsias medžiagas.
- 1.6. Darbuotojas privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus.
- 1.7. Darbuotojas, pastebėjęs kitą neblaivų darbuotoją, privalo apie tai nedelsdamas pranešti administracijai ar prevencijos komisijai ir, esant reikalui, imtis priemonių galimai nelaimei užkirsti.
- 1.8. Darbo ir poilsio režimas:
  - 1.8.1. konkretus darbo ir poilsio režimas, poilsio vieta nustatomi darbo tvarkos taisyklėse.
- 1.9. Rūkyti tik specialiai tam skirtose vietose, aprūpintose pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.
- 1.10. Darbo vietoje turi būti pirminės gaisro gesinimo priemonės.
- 1.11. Darbuotojas privalo mokėti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.
- 1.12. Asmens higienos reikalavimai:

- 1.12.1. prieš pertraukas ir po pertraukų švariai nusiplaukite rankas su muilu;
- 1.12.2. eiti į valgyklą ir kitas visuomeninio maitinimo įstaigas darbo drabužiais draudžiama;
- 1.12.3. nelaikyti kartu savo drabužių su darbo drabužiais.
- 1.13. Pastebėjus, įrenginių, įrangos, staklių gedimus, darbus nutraukti ir pranešti tiesioginiam vadovui.
- 1.14. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti greitąją medicinos pagalbą: **BENDRUOJU PAGALBOS TELEFONU – 112.**
- 1.15. Darbuotojui pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma LR įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

- 2.1. Profesinės rizikos veiksniai:
  - 2.1.1. elektros srovė. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla ir kvėpavimas, o kartais ištinka ir staigi mirtis;
  - 2.1.2. judantys staklių mechanizmų mazgai - galimos traumos;
  - 2.1.3. pjovimo įrankiai (įtaisai);
  - 2.1.4. mažas darbo vietos apšvietimas;
  - 2.1.5. atskilusios ar lūžusios pjovimo įrankių dalys- galimi sužeidimai;
  - 2.1.6. išsprūdę iš staklių ruošiniai- galimi sužeidimai;
  - 2.1.7. nelygios, slidžios grindys – galimas galūnių traumavimas;
  - 2.1.8. dulkės ir skiedros- kvėpavimo takų ligos;
  - 2.1.9. COVID-19 virusas;
  - 2.1.10. didelis triukšmas ir vibracija - veikia periferinę nervų sistemą.
- 2.2. Saugos priemonės:
  - 2.2.1. apsisaugojimui nuo elektros traumų reikia sekti, kad nebūtų pažeista laidų ir kabelių izoliacija, įrenginiai turi būti patikimai įžeminti; Elektros srovės varomos įrenginio dalys turi būti izoliuotos, atitvertos arba įrengtos žmonėms sunkiai prieinamose vietose;
  - 2.2.2. staklių korpuso pamatai turi būti tvirti ir lygūs, staklių pastatymas tiksliai sureguliuotas horizontalės, vertikalės centro atžvilgiu, staklės patikimai pritvirtintos prie pamatų;
  - 2.2.3. judantys staklių elementai turi būti atitveriami aptvarais ar gaubtais. Atitverinama arba uždengiama pjovimo įrankių nepjaunanti dalis;
  - 2.2.4. transmisijos, esančios už staklių korpuso ir galinčios traumuoti žmones, turi būti atitvertos. Saugos aptvarai turi būti paprasti, lengvai atidaromi, nuimami, pernešami ir vėl lengvai pastatomi;

- 2.2.5. staklės turi būti aprūpintos ekranais (skydais), saugančiais staklininkus ir greta dirbančius žmones nuo lekiančių drožlių ir aušinimo tepalų bei skysčių purslų, neleidžiančiais užteršti grindų tepalais;
  - 2.2.6. medienos drožles nuo staklių reikia šalinti specialiu kabliuku arba šepėčiu. Rankomis šalinti drožles draudžiama;
  - 2.2.7. apsisaugojimui nuo galimų traumų, laikytis mechanizmų eksploatavimo instrukcijų reikalavimų, naudoti tvarkingas darbo priemones;
  - 2.2.8. darbuotojui draudžiama į darbo vietą leisti su atliekamu darbu nesusijusių asmenų ar leisti dirbti staklėmis neturintiems tokios teisės darbuotojams;
  - 2.2.9. darbuotojas neturi pats kaip nors remontuoti staklių mechanizmus, elektros įrenginius, valdymo įtaisus, derinti stakles;
  - 2.2.10. darbuotojai paprastai dirba stovėdami ir įsitempę, greit apima nuovargis, silpnėja judesių koordinacija, padidėja rizikos laipsnis gauti traumą;
  - 2.2.11. darbo metu būtina naudoti triukšmą mažinančias priemones arba trumpinti triukšmo trukmę. Įrengimų triukšmas gali sukelti galvos skausmus ir veikia periferinę nervų sistemą;
  - 2.2.12. darbo vieta turi būti gerai apšviesta. Staklių darbo paviršiaus apšvietimas turi atitikti nurodytą staklių eksploatavimo dokumentacijoje;
  - 2.2.13. apsisaugojimui nuo griuvimo, sausai išvalyti slidžias grindų dangas; Grindų danga turi būti nedegi, neskili, lygi ir neslidi;
  - 2.2.14. visi įrenginio mygtukai, rankenos, smagratukai ir kitų įrengimų valdymo dalys turi turėti užrašus apie jų paskirtį;
  - 2.2.15. patalpose turi būti įrengti poilsio, asmeninės higienos kambariai, jie aprūpinti pirmosios pagalbos priemonėmis.
- 2.3. Būtinios apsaugos priemonės.
    - 2.3.1. medvilninis kostiumas;
    - 2.3.2. darbinės pirštinės;
    - 2.3.3. darbiniai batai;
    - 2.3.4. respiratorius;
    - 2.3.5. apsauginiai akiniai.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

- 3.1. Apsirengti tvarkingais darbo rūbais, užsisegti visas sagas, plaukus paslėpti po galvos apdangalu, kad nebūtų kabančių drabužių dalių.
- 3.2. Prieš į jungiant įrenginį pirmą kartą, patikrinti, ar teisingai sumontuoti peiliai, ar visi varžtai yra pakankamai priveržti ir ar visos apsaugos yra sumontuotos teisingai ir veikia nepriekaištingai.

- 3.3. Patikrinti peilių įtvirtinimą ir jų subalansavimą.
- 3.4. Patikrinti visų aptvarų tvarkingumą, elektros spintos funkcionavimą, jos uždarymo įtaisus.
- 3.5. Patikrinti staklių konstrukcijoje numatytų blokatorių veikimą.
- 3.6. Patikrinti staklių sutepimą. Visos besitrinančios staklių dalys turi būti suteptos tepalu, jeigu kurioms nors jų nėra numatytas specialus tepalas.
- 3.7. Patikrinti peilių veleno pavaros diržų įtempimą.
- 3.8. Patikrinti ar dirbinyje nėra vinių bei kitų svetimkūnių.
- 3.9. Prieš pradėdant obliuoti, leisti prietaisui padirbti visu greičiu.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

- 4.1. Prietaiso nenaudoti dirbiniams, kurių ilgis mažesnis nei 200 mm, plotis mažesnis nei 20 mm, o storis mažesnis nei 7 mm.
- 4.2. Obliuojant dirbinius, siauresnius nei 75 mm arba plonesnius nei 75 mm, visada naudoti stūmimo blokus.
- 4.3. Gaminį reikia prispausti pakankamai stipriai ir lygiai, kad stūmimo blokai neslidinėtų medžiagos paviršiumi.
- 4.4. Visada laikyti rankas atokiau nuo obliuojamo galinio galų.
- 4.5. Obliuodami ilgas detales, visada patikrinti, ar iš abiejų medžiagos pusių yra atitinkami laikikliai.
- 4.6. Prieš pradėdant obliuoti visada užsidėti apsauginius akinius.
- 4.7. Nedirbti su prietaisu neįsitikinus, kad apsaugos yra savo vietose bei nepriekaištingai veikia.
- 4.8. Peilių galandimo operacijas turi atlikti tik kvalifikuotas personalas.
- 4.9. Stabėti, ar ne per didelė vibracija. Smarkios vibracijos gali reikšti, kad neteisingai pritvirtinti peiliai ar obliavimo galvutė nesubalansuota.
- 4.10. Esant reikalui visada keisti abu peilius. Niekada neporuoti kartu senų ir naujų peilių, tai gali sukelti stiprias vibracijas
- 4.11. Nekišti pirštų į dulkių surinkimo lataką tuo metu, kai prietaisas dirba.
- 4.12. Darbuotojui draudžiama:
  - 4.12.1. dirbti su netvarkingomis ir neturinčiomis reikalingų aptvėrimų staklėmis;
  - 4.12.2. remontuoti pačiam stakles;
  - 4.12.3. liesti dirbančių elektros variklių sumontuotų ant staklių elektros laidus ir korpusus;
  - 4.12.4. nuimti nuo staklių apsauginius įtaisus;
  - 4.12.5. matuoti detales, staklėms dirbant;
  - 4.12.6. leisti prie staklių pašalinius asmenis;
  - 4.12.7. palikti be priežiūros dirbančias stakles;
  - 4.12.8. palikti darbo vietą ne atsakingo vadovo leidimo;

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

- 5.1. Darbuotojas, pastebėjęs, kad gali įvykti avarija, ar išgirdęs staklių perdavimo mechanizme neįprastus garsus, pajutęs elektros srovę, privalo nedelsdamas išjungti stakles, ant paleidimo įrenginio užkabinti lentelę su užrašu "Nejungti", informuoti meistrą ar kitą įgaliotą darbdavio atstovą.
- 5.2. Kilus gaisrui, reikia iškviesti ugniagesius: **BENDRUOJU PAGALBOS TELEFONU – 112** ir turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis gesinti gaisrą, nedelsiant informuoti vadovą. Kilus pavojui sveikatai ar gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos.
- 5.3. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją medicinos pagalbą, esant reikalui, iškviesti gydytoją; apie įvykį pranešti tiesioginiam darbų vadovui arba kitam darbdavio įgaliotam asmeniui; išsaugoti nelaimingo atsitikimo vietą nepalietą, jei tai nekelia pavojaus dirbančiųjų ar aplinkinių žmonių gyvybei bei sveikatai.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 6.1. Baigęs darbą staklininkas privalo išjungti stakles iš elektros tinklų.
- 6.2. Staklėms visiškai sustojus, jas išvalyti, nušluostyti, pašalinti skiedras.
- 6.3. Nusivilkti darbo rūbus ir pakabinti į jiems skirtą vietą.
- 6.4. Šiltu vandeniu su muilu, kruopščiai nusiplauti rankas ir nusiprausti. Negalima plauti rankų skiedikliais. Nuplautas rankas ištepti maitinančiu kremu.
- 6.5. Informuoti tiesioginį vadovą apie darbo metu gautas traumas, susijusias su darbu, ūmius sveikatos sutrikimus.